

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Москалюк Інна Вікторівна

Сакун Микола Миколайович

Кандидати технічних наук, доценти
Одеський Державний аграрний університет

Пунченко Наталія Олегівна

Кандидат технічних наук, завідувач кафедри
Інформаційних технологій, доцент
Одеський Державний аграрний університет

Хамід Кіра Олександрівна

Кандидат сільськогосподарських наук
член Арабської спілки бджолярів
офіційний представник компанії Tilab
Саудівська Аравія
м. Одеса, Україна

Вступ. У країнах з великим сільськогосподарським сектором, питання державної підтримки соціально-економічного розвитку агропромислового комплексу є вкрай важливим.

Державна підтримка включає в себе широкий спектр заходів, таких як фінансова допомога, податкові пільги, науково-технічна підтримка, створення інфраструктури, земельна реформа та регулювання цінової політики. Враховуючи вагомість агропромислового сектору в економіці країни та його соціальне значення для місцевого населення, дослідження в цій області допомагають розробляти ефективні стратегії розвитку, спрямовані на забезпечення сталого зростання та підвищення життєвого рівня сільського населення. У даному контексті, наукові тези мають на меті вивчити та проаналізувати різноманітні аспекти державної підтримки агропромислового сектору, виявити основні проблеми та шляхи їх вирішення, а також запропонувати рекомендації щодо оптимального використання ресурсів та інструментів державної політики з метою сприяння сталому розвитку аграрного сектору в сучасних умовах.

Мета досліджень. Мета дослідження даної теми полягає в ретельному аналізі та оцінці ефективності державної підтримки соціально-економічного розвитку агропромислового комплексу в сучасних умовах, аналізі поточного стану державної підтримки агропромислового сектору, виявлення перспективних напрямків та пропозицій щодо поліпшення механізмів державної підтримки.

Матеріали та методи досліджень. Для проведення дослідження щодо державної підтримки розвитку агропромислового комплексу застосовано систематичний аналіз наукової літератури, законодавчих актів, державних програм у сфері сільського господарства. Також проведено статистичний аналіз, дослідженостатистичні дані та звіти з офіційних джерел, що стосуються фінансування програм підтримки агропромислового сектору, розподілу коштів, та ефективності заходів. Ці методи дозволили отримати комплексну інформацію та об'єктивно оцінити ефективність державної підтримки соціально-економічного розвитку агропромислового комплексу в сучасних умовах.

Результати та обговорення. Аграрний сектор економіки, базовою складовою якого є сільське господарство, певною мірою формує продовольчу, економічну, екологічну та енергетичну безпеку, забезпечує розвиток технологічних галузей національної економіки та створює соціально-економічні умови для розвитку. Агропромисловий комплекс формує близько 12% державної валової доданої вартості та є одним з основних бюджетоутворюючих секторів національної економіки, забезпечуючи останніми роками середню частку 12% у консолідованому бюджеті України та понад третину товарної структури експорту. Проте невирішеними залишаються проблеми вдосконалення форм і методів державної підтримки, розроблення ефективних засобів підтримки дрібних виробників і полегшення їхнього доступу на світові ринки сільськогосподарської продукції.

Державна політика в галузі зайнятості населення в АПК - це комплекс напрямів і заходів, реалізація яких сприяє досягненню поставлених цілей і

вирішенню актуальних проблем. Основною метою державної політики зайнятості на сучасному етапі розвитку аграрної економіки є забезпечення трудовими ресурсами.

Наявна система фінансування державної підтримки АПК не спрямована на розвиток сільськогосподарських підприємств, підвищення конкурентоспроможності на внутрішньому та зовнішньому ринках, забезпечення продовольчої безпеки та посилення соціального захисту сільського населення, як того вимагає законодавство. Фермери не можуть займатися сільським господарством, здебільшого через неповноту наявних механізмів, а подекуди й через небажання самих фермерів використовувати ці механізми.

У вітчизняному аграрному секторі економіки сформувалися і використовуються на практиці різні фінансові механізми: механізми державної фінансової підтримки, механізми банківського кредитування, механізми страхового захисту. Якщо говорити про специфіку фінансових механізмів розвитку сільськогосподарських підприємств, то державне регулювання аграрного сектора через механізми державної фінансової підтримки доповнює ринкові механізми. Його суть полягає в тому, що держава правовими, адміністративними та економічними засобами регулює поведінку сільськогосподарських виробників, визначає перспективи розвитку сільського господарства і відіграє провідну роль у його розвитку.

Щорічна зміна процедур і механізмів виділення коштів із державного бюджету, їхня складність, затримки в затвердженні та часті поправки впродовж року призводять до затримок в отриманні державної фінансової підтримки, неефективного використання коштів та їхнього повернення до державного бюджету наприкінці року [1, с. 75].

Бюджетна програма КПКВК 1201150 «Фінансова підтримка сільськогосподарських товаровиробників» передбачає підтримку за такими напрямками: фінансова підтримка діяльності в агропромисловому комплексі за рахунок зниження вартості фінансування; фінансова підтримка розвитку

фермерських господарств; фінансова підтримка розвитку садівництва, виноградарства та хмелярства; державна підтримка розвитку тваринництва та агропереробки; часткова компенсація витрат на придбання сільськогосподарської техніки та обладнання; фінансова підтримка за рахунок зниження витрат на фінансування в агропромисловому комплексі.

Діяльність сільськогосподарських підприємств є ризикованою через особливості галузі, які можуть бути знижені за рахунок використання певних ефективних фінансових механізмів. Таким чином, використання певних ефективних фінансових механізмів дає змогу знизити ризики та загрози втрати можливості поповнення потенційних коштів сільськогосподарських підприємств, та покращити становище галузі [2].

Основним інструментом державного регулювання ринку праці, що використовується в багатьох країнах, є такий: поширення загальних національних планів із цільовими та контрольними показниками. У цьому разі загальні національні плани орієнтуються на такі ключові показники, як національний дохід, динаміка цін і зовнішньоекономічна діяльність, створюючи основу для довгострокової економічної політики. Також важливими інструментами є: політика «координації дій», суть якої полягає в досягненні узгодженості інтересів роботодавців, працівників і держави; інструменти державної грошово-кредитної політики [3].

Шляхи збереження та розвитку трудових ресурсів АПК на національному рівні включають: підвищення доступності освіти та кваліфікації; набуття знань у процесі трудової діяльності та підвищення кваліфікації; удосконалення системи оплати праці та стандартів праці; підвищення зайнятості в умовах фінансової кризи; стабілізація; підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської галузі.

На мою думку, в Україні державна підтримка соціально-економічного розвитку агропромислового комплексу повинна бути зорієнтована на кілька ключових напрямків:

- надання доступних кредитів та грантів для сільськогосподарських

підприємств для розвитку та модернізації виробництва, впровадження нових технологій та підвищення якості продукції;

- розвиток і підтримка сільськогосподарської інфраструктури, зокрема, будівництво та реконструкція доріг, залізниць, сховищ для зерна, та інших необхідних об'єктів;
- фінансування дослідницьких програм та наукових проектів в галузі сільського господарства для розробки нових сортів рослин, покращення методів вирощування;
- створення сприятливих умов для ефективного збуту сільськогосподарської продукції як на внутрішніх, так і на зовнішніх ринках;
- створення сприятливих умов для залучення іноземних інвестицій в агропромисловий комплекс.

Для вдосконалення формування і розвитку соціальної відповідальності бізнесу в аграрній сфері на державному рівні необхідно також вжити дієві заходи, що повинні відповідати сучасним соціальним викликам. В Україні, яка сконцентрувала достатній контроль над ключовими сферами економічної і суспільної діяльності, є всі необхідні важелі і механізми для розвитку цього напрямку. На державному рівні необхідно докладати зусиль для формування сприятливої суспільної думки стосовно українського бізнесу в аграрній сфері і його конструктивної ролі в суспільно-економічному розвитку України. Для цього повинні бути використані методики і технології підвищення іміджу країни та українських підприємств за кордоном, необхідно налагодити систему консультації з громадськими організаціями з питань виявлення та вирішення пріоритетних проблем суспільства, а також надавати активну і системну підтримку розвитку інститутів громадського суспільства [4].

Ці напрямки дозволять Україні підтримувати стає та ефективне функціонування агропромислового сектору, забезпечувати продовольчу безпеку країни та стимулювати економічний розвиток. Таким чином, державні заходи в агропромисловому комплексі України можуть бути схожими з тими, що використовуються в розвинених країнах.

Висновок. Дослідження державної підтримки соціально-економічного розвитку агропромислового комплексу в Україні є важливим кроком у розумінні та вдосконаленні механізмів підтримки сільського господарства. Аналіз показав, що існуючі програми та заходи мають свої позитивні аспекти, але потребують подальшої оптимізації та удосконалення. Необхідною є більша увага до питань фінансової підтримки, розвитку інфраструктури та створення сприятливих умов для розвитку сільського господарства.

Загалом, держава повинна бути спрямована на підтримку сталого розвитку сільських територій та підвищення ефективності сільськогосподарського сектору в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Збарський В. К., Горьовий В. К. Державна підтримка сільського господарства. Економіка АПК. 2017. С. 74–80 (дата звернення: 28.01.2024)
2. Вдовенко І. С. Фінансові механізми забезпечення розвитку підприємств аграрного сектору економіки: особливості та недоліки. URL: <http://www.ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/392/380> (дата звернення: 28.01.2024)
3. Фрунза С. А. Інструменти державної підтримки соціально-економічного розвитку АПК в сучасних умовах. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/55296872.pdf> (дата звернення: 28.01.2024)
4. Єліневський В. Державна підтримка соціально-економічного розвитку аграрної сфери. URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/76797/72550> (дата звернення: 28.01.2024)